

Artur Piotrowicz
Iwona Sobczak

BEZPOŚREDNIE INWESTYCJE ZAGRANICZNE W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIEM

STRESZCZENIE

Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych do województwa kujawsko-pomorskiego stwarza możliwość uzupełnienia niedoborów własnych możliwości inwestycyjnych w gospodarce regionu. W artykule opisano strukturę bezpośrednich inwestycji zagranicznych w województwie kujawsko-pomorskim w latach 1999–2006, a także przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego w tym województwie. Poruszone zostały również zagadnienia związane z bezpośrednimi inwestycjami zagranicznymi i rynkiem pracy w województwie kujawsko-pomorskim.

FOREIGN DIRECT INVESTMENT IN KUJAWSKO-POMORSKIE VOIVODSHIP SUMMARY

The inflow of foreign direct investment to kujawsko-pomorskie voivodship make chance to complete shortage of own investment possibilities in economy of region. In that paper is described the structure of foreign direct investment in kujawsko-pomorskie voivodship in 1999–2006 and the companies with foreign capital in this voivodship. There are presented also problems connected with foreign direct investment and labor market in kujawsko-pomorskie voivodship.

WSTĘP

Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych do województwa kujawsko-pomorskiego stwarza możliwość uzupełnienia niedoborów własnych możliwości inwestycyjnych w gospodarce regionu. Z inwestycjami zagranicznymi wiążą się innowacyjne

technologie, *know how*, nowe systemy i metody zarządzania, nowatorskie rozwiązania techniczno-organizacyjne, wiedza i umiejętności warunkujące konkurencyjność regionu. Nie mniej istotny jest wpływ inwestycji zagranicznych na lokalny rynek pracy, tzn. generowanie miejsc pracy. W globalnej gospodarce bezpośrednio inwestycje zagraniczne stanowią ważną formę przepływu kapitału, umożliwiającą intensywniejszy rozwój krajom i regionom charakteryzującym się niedoborami kapitału rodzimego.

W niniejszym opracowaniu za cel przyjęto identyfikację rozmiarów BIZ w województwie kujawsko-pomorskim oraz miejsca przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego w gospodarce regionu w latach 1999–2006.

SKALA I STRUKTURA BEZPOŚREDNICH INWESTYCJI ZAGRANICZNYCH W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM

Województwo kujawsko-pomorskie pod względem ulokowanego kapitału zagranicznego zajmuje 10. miejsce w kraju, plasując się przed województwami: podkarpackim, warmińsko-mazurskim, lubuskim, opolskim, lubelskim i podlaskim. Pod względem liczby przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego województwo kujawsko-pomorskie zajmuje 10. miejsce w kraju, wyprzedzając w kolejności województwa: opolskie, lubelskie, podkarpackie, warmińsko-mazurskie, świętokrzyskie i podlaskie. Wielkość kapitału zagranicznego oraz liczbę przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce w podziale na województwa w 2006 roku przedstawia tabela 1.

Wartość kapitału zagranicznego w spółkach z udziałem tego kapitału w województwie kujawsko-pomorskim w latach 1999–2006 stanowiła niewiele ponad 1% wartości tego kapitału w Polsce. W 2006 roku wartość zainwestowanego kapitału zagranicznego w regionie osiągnęła 123 196,6 mln zł. Wartość kapitału zagranicznego w spółkach z udziałem tego kapitału w województwie kujawsko-pomorskim na tle kraju w latach 1999–2006 przedstawia tabela 2.

Dynamika napływu kapitału zagranicznego do województwa kujawsko-pomorskiego charakteryzowała się wzrostem do 2004 roku, z wyjątkiem 2003 roku, kiedy to nastąpiło niewielkie osłabienie. W latach 2005–2006 dynamika napływu kapitału zagranicznego zmniejszyła się, jednak relacja wartości kapitału zagranicznego w regionie do wartości kapitału zagranicznego w kraju podwyższyła się, co można interpretować jako wzrost zainteresowania inwestorów województwem kujawsko-pomorskim jako regionem lokaty kapitału. Dynamikę napływu kapitału zagranicznego do województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2000–2006 przedstawia wykres 1.

Tabela 1. Kapitał zagraniczny oraz przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce w podziale na województwa (stan na koniec 2006 roku)

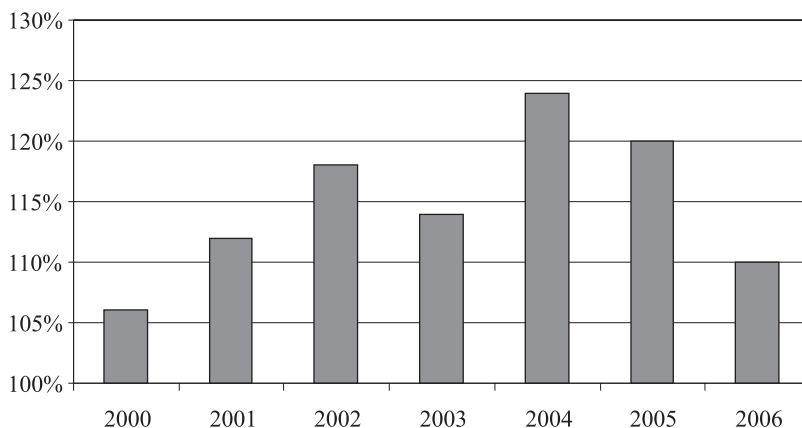
Wyszczególnienie	Kapitał zagraniczny (w mln zł)	Udział (w %)	Liczba podmiotów	Udział (w %)
Polska	123 197,6	100%	18015	100%
dolnośląskie	113 84,2	9,24%	1962	10,89%
kujawsko-pomorskie	1676,2	1,36%	485	2,69%
lubelskie	653,5	0,53%	336	1,87%
lubuskie	1334,7	1,08%	718	3,99%
łódzkie	2930,1	2,38%	792	4,40%
małopolskie	11 510,5	9,34%	1092	6,06%
mazowieckie	61 198,7	49,68%	5934	32,94%
opolskie	1269,9	1,03%	428	2,38%
podkarpackie	1568,1	1,27%	298	1,65%
podlaskie	213,2	0,17%	102	0,57%
pomorskie	3118,5	2,53%	1127	6,26%
śląskie	9745,7	7,91%	1708	9,48%
świętokrzyskie	2960,2	2,40%	166	0,92%
warmińsko-mazurskie	1440,6	1,17%	265	1,47%
wielkopolskie	10 488,6	8,51%	1436	7,97%
zachodniopomorskie	1703,7	1,38%	1166	6,47%

Źródło: opracowanie własne na podstawie niepublikowanych danych US w Bydgoszczy za 2006 rok oraz *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2006 roku*, GUS, Warszawa 2007, s. 36.

Tabela 2. Wartość kapitału zagranicznego w spółkach z udziałem tego kapitału w województwie kujawsko-pomorskim na tle kraju w latach 1999–2006 (w mln zł)

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kraj	49 565,1	65 213,3	73 959,3	90 884,9	97 020,7	104 002,1	111 028,3	123 196,6
Województwo	636,8	674,3	755,7	893	1018,1	1265,4	1518,0	1676,2
Udział (w %)	1,28%	1,03%	1,02%	0,98%	1,05%	1,22%	1,37%	1,36%

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2006 roku*, GUS, Warszawa 2007 oraz wcześniejsze.

Wykres 1. Dynamika napływu kapitału zagranicznego do województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2000–2006 (rok poprzedni = 100%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2006 roku*, GUS, Warszawa 2007 oraz wcześniejsze.

Wartość kapitału zagranicznego w województwie kujawsko-pomorskim na koniec 2006 roku wynosiła 1 676 209,4 tys. zł, z czego kraje UE wniosły łącznie kapitał w wielkości 1 446 415,9 tys. zł, co stanowiło 86,29% ogółu, a kraje OECD wniosły łącznie 1 665 885,4 tys. zł, co stanowiło 99,38%. Najwięcej kapitału ulokowanego w województwie kujawsko-pomorskim pochodziło z Niderlandów (37,75%), Niemiec (25,00%) oraz Danii (5,55%). Wielkość kapitału zagranicznego według kraju pochodzenia udziałowców w województwie kujawsko-pomorskim na tle kraju przedstawia tabela 3.

Tabela 3. Podstawowy kapitał zagraniczny według kraju pochodzenia udziałowców w województwie kujawsko-pomorskim w porównaniu z krajem ogółem (stan na koniec 2006 roku)

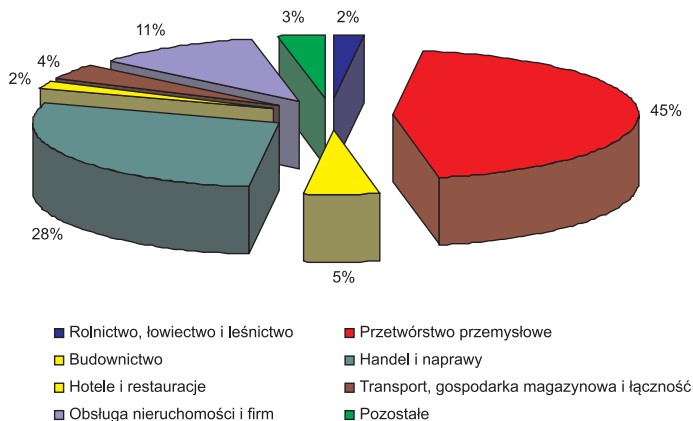
Kraje	Podstawowy kapitał zagraniczny w województwie (w tys. zł)	Udział w podstawowym kapitale zagranicznym w województwie (w %)	Podstawowy kapitał zagraniczny w kraju (w mln zł)	Udział w podstawowym kapitale zagranicznym w kraju (w %)
Ogółem	1 676 209,4	100%	123 196,6	100%
Kraje UE	1 446 415,9	86,29%	107 897,8	87,58%
Kraje OECD	1 665 885,4	99,38%	120 895,1	98,13%
Niderlandy	632 788,0	37,75%	31 628,1	25,67%
Niemcy	419 135,5	25,00%	20 069,4	16,29%

Tabela 3. Cd.

Dania	92 994,0	5,55%	4036,0	3,28%
Francja	64 113,0	3,82%	21 790,7	17,69%
Austria	58 085,0	3,47%	2329,6	1,89%
Japonia	55 250,0	3,30%	1287,4	1,05%
Wielka Brytania	43 559,0	2,60%	4302,5	3,49%
Węgry	35 909,0	2,14%	478,3	0,39%
Szwajcaria	25 720,0	1,53%	3221,1	2,61%
Norwegia	23 013,0	1,37%	628,9	0,51%
Irlandia	19 886,0	1,19%	346,1	0,28%
Belgia	16 004,8	0,95%	5790,8	4,70%
Stany Zjednoczone	9158,5	0,55%	6076,8	4,93%

Źródło: opracowanie własne na podstawie niepublikowanych danych US w Bydgoszczy za 2006 rok oraz *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2006 roku*, GUS, Warszawa 2007, s. 36.

Inwestorzy zagraniczni ulokowali kapitał w województwie kujawsko-pomorskim głównie w przetwórstwo przemysłowe (45%), handel i naprawy (28%), obsługę nieruchomości i firm (11%). Strukturę bezpośrednich inwestycji zagranicznych w województwie kujawsko-pomorskim według rodzaju działalności przedstawia wykres 2.

Wykres 2. Struktura bezpośrednich inwestycji zagranicznych w województwie kujawsko-pomorskim według rodzaju działalności

Źródło: opracowanie własne na podstawie niepublikowanych danych US w Bydgoszczy za 2006 rok.

Ze względu na strukturę sektorową gospodarki dominujące znaczenie dla inwestorów zagranicznych w województwie kujawsko-pomorskim ma sektor II (przemysł i budownictwo – 50%) oraz sektor III (usługi – 48%). Sektor I (rolnictwo – 2%) ma znikome znaczenie dla lokowania kapitału zagranicznego.

PRZEDSIĘBIORSTWA Z UDZIAŁEM KAPITAŁU ZAGRANICZNEGO W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM

Liczba spółek z kapitałem zagranicznym, których siedziby zostały ulokowane w województwie kujawsko-pomorskim od 2002 roku charakteryzuje się tendencją wzrostową. Liczbę spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie kujawsko-pomorskim w latach 1999–2006 przedstawia tabela 4.

Tabela 4. Liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie kujawsko-pomorskim w latach 1999–2006

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kraj	13 400	14 224	14 469	14 488	15 371	15 816	16 837	18 015
Województwo	400	403	378	392	420	433	457	485
Udział (w %)	2,99%	2,83%	2,61%	2,71%	2,73%	2,74%	2,71%	2,69%

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2006 roku*, GUS, Warszawa 2007 oraz wcześniejsze.

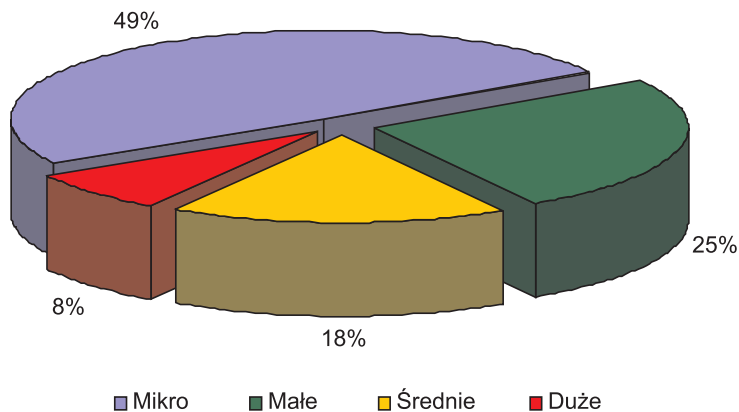
Atrakcyjność województwa kujawsko-pomorskiego dla inwestorów zagranicznych można ocenić ze względu na dane dotyczące podejmowania na terenie województwa nowych inwestycji typu *greenfield*. W analizowanym okresie w województwie kujawsko-pomorskim powstało 395 nowych podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego (*greenfield*) oraz 48 przedsięwzięć z udziałem kapitału zagranicznego utworzonych w wyniku przekształceń (*brownfield*). W latach 2005–2006 liczba nowych inwestycji typu *greenfield* stała się względnie stabilna. Liczbę spółek z udziałem kapitału zagranicznego powstałych w województwie kujawsko-pomorskim w latach 1999–2006 przedstawia tabela 5.

Na koniec 2006 roku dominującą grupą spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie kujawsko-pomorskim były mikroprzedsiębiorstwa, których udział wynosił aż 49%. Udziały poszczególnych grup przedsiębiorstw, wyróżnionych według klas wielkości podmiotu, w liczbie ogółem spółek z kapitałem zagranicznym w województwie kujawsko-pomorskim w 2006 roku zostały zaprezentowane na wykresie 3.

Tabela 5. Spółki z udziałem kapitału zagranicznego powstałe w województwie kujawsko-pomorskim w latach 1999–2006

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Nowe (<i>greenfield</i>)	63	132	45	17	14	48	38	38
Powstałe w wyniku przekształceń (<i>brownfield</i>)	9	10	6	6	4	7	2	4
Ogółem	72	142	51	23	18	55	40	42

Źródło: opracowanie własne na podstawie niepublikowanych danych US w Bydgoszczy za lata 1999–2006.

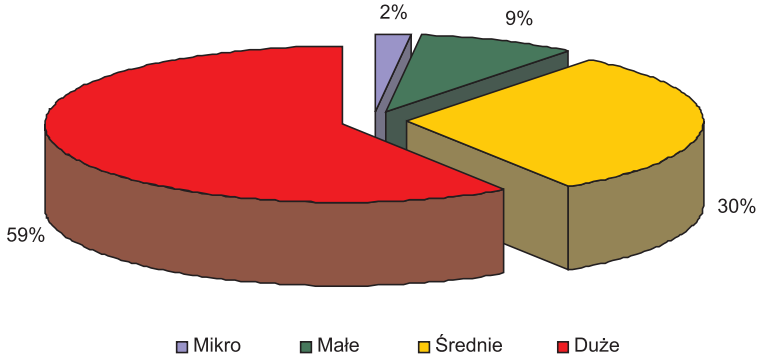
Wykres 3. Udział spółek z kapitałem zagranicznym według klas wielkości podmiotu w liczbie spółek z kapitałem zagranicznym ogółem w województwie kujawsko-pomorskim w 2006 roku (stan na koniec roku)

Źródło: opracowanie własne na podstawie niepublikowanych danych US w Bydgoszczy za 2006 rok, patrz również *Działalność gospodarcza podmiotów kapitałem zagranicznym w 2006 roku*, GUS, Warszawa 2007, s. 32.

Według danych zaprezentowanych na wykresie 3 duże przedsiębiorstwa stanowiły liczbowo zaledwie 8% ogółu spółek z udziałem kapitału zagranicznego.

BEZPOŚREDNIE INWESTYCJE ZAGRANICZNE A RYNEK PRACY W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM

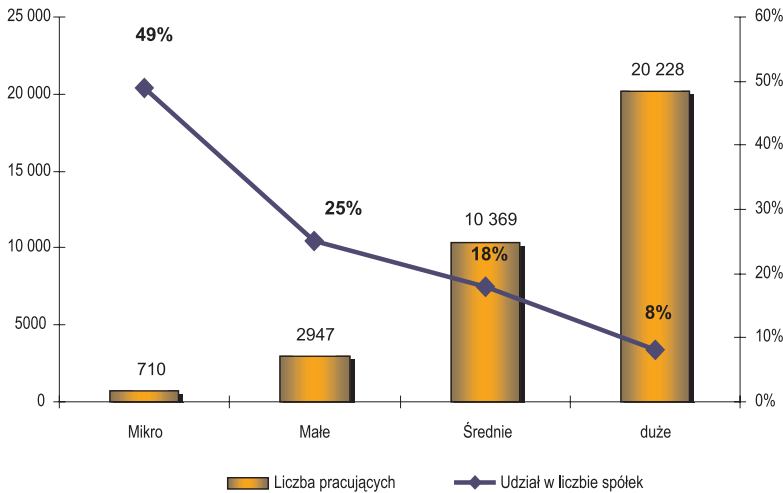
Na koniec 2006 roku w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego pracowało 34 254 osób, co stanowiło 5,13% ogółu pracujących w województwie kujawsko-pomorskim. Udział pracujących w dużych spółkach z kapitałem zagranicznym był najwyższy w stosunku do pozostałych grup przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim na koniec 2006 roku, co prezentuje wykres 4.

Wykres 4. Udział pracujących w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego według klas wielkości podmiotu w pracujących w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego ogółem w województwie kujawsko-pomorskim w 2006 roku (stan na koniec roku)

Źródło: opracowanie własne na podstawie niepublikowanych danych US w Bydgoszczy za 2006 rok, patrz również *Działalność gospodarcza podmiotów kapitałem zagranicznym w 2006 roku*, GUS, Warszawa 2007, s. 32.

Wyraźnie odwrotną zależność liczby pracujących i liczby spółek wyszczególnionych ze względu na wielkość klas podmiotu w województwie kujawsko-pomorskim w 2006 roku prezentuje wykres 5.

Wykres 5. Liczba pracujących w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego i udział w liczbie spółek według klas wielkości podmiotu w województwie kujawsko-pomorskim w 2006 roku (stan na koniec roku)

Źródło: opracowanie własne na podstawie niepublikowanych danych US w Bydgoszczy za 2006 rok, patrz również *Działalność gospodarcza podmiotów kapitałem zagranicznym w 2006 roku*, GUS, Warszawa 2007, s. 32.

Z danych zaprezentowanych powyżej wynika, że na koniec 2006 roku mikro-przedsiębiorstwa (zatrudniające do 9 osób) z kapitałem zagranicznym w województwie kujawsko-pomorskim stanowiły 49% ogółu prezentowanych spółek (240 przedsiębiorstw) i zatrudniały łącznie 710 osób, co w ogólnej liczbie pracujących, wyróżnionych według klas wielkości podmiotu, dawało udział wynoszący zaledwie 2%. Co czwarta spółka z kapitałem zagranicznym (122 podmioty) w województwie zatrudniała na koniec 2006 roku od 10 do 49 pracowników, a liczba pracujących w tej grupie stanowiła 9% ogółu (2947 pracujących). Udział spółek zatrudniających od 50 do 249 osób wynosił 18% (85 przedsiębiorstw), natomiast udział pracujących osiągnął 30% (10 369 osób). Największe spółki z kapitałem zagranicznym, zatrudniające ponad 249 osób, stanowiły zaledwie 8% wszystkich spółek (38 podmiotów) w województwie kujawsko-pomorskim w 2006 roku, a liczba pracujących przekroczyła połowę ogółu pracujących w tych przedsiębiorstwach, osiągając 59% (20 228 pracujących).

ZAKOŃCZENIE

Wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych w województwie kujawsko-pomorskim w analizowanym okresie należy ocenić jako relatywnie niewielką w skali kraju i niewspółmierną w stosunku do walorów regionu. Potencjał gospodarczy i społeczny jest w tym zakresie niedoceniony. Region co prawda systematycznie odrabia zaległości w pozyskiwaniu bezpośrednich inwestycji zagranicznych w stosunku do wiodących województw w kraju, jednak postęp w tym zakresie charakteryzuje się niewielką dynamiką. Rośnie znaczenie przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego dla generowania miejsc pracy, ciągle jednak niewykorzystany pozostaje szeroki strumień absolwentów szkół wyższych w regionie, np. przez napływ kapitału generującego miejsca pracy w sektorze nowoczesnych usług *offshoringowych* związanych z outsourcingiem międzynarodowym, tzn. przenoszeniem przez przedsiębiorstwa nieprodukcyjnych obszarów działalności, wydziałów finansowo-księgowych, badawczo-rozwojowych czy też logistyczno-magazynowych itp. za granicę. Zasilanie gospodarki województwa kujawsko-pomorskiego napływem kapitału zagranicznego w postaci bezpośrednich inwestycji zagranicznych stanowić powinno ważny czynnik jej rozwoju. Dlatego tak ważne jest budowanie korzystnego klimatu inwestycyjnego w regionie wspartego działaniami z zakresu międzynarodowego marketingu inwestycyjnego.

LITERATURA

1. Główny Urząd Statystyczny, *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2006 roku*, Warszawa 2007.
2. Urząd Statystyczny w Bydgoszczy, *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w województwie kujawsko-pomorskim w 2005 roku*, Bydgoszcz 2007.
3. Urząd Statystyczny w Bydgoszczy, *Rocznik statystyczny województwa kujawsko-pomorskiego 2007*, Bydgoszcz 2007.